

Mazedoniak bere independentzia erabaki du erreferendumean

Ante Markovicek Jugoslaviako Gobernuan aldaketak egingo ditu egungoa geldituta bait dago

Igandean eginiko erreferendumaren ondoren, Mazedonia Jugoslaviako Federaziotik bereiztu den hirugarren errepublika bihurtu da. Atzo eman ziren bozketaren emaitzak, eta oraindik % 100 emaitzak jakin ez baziren ere, botoemaleetatik % 74,17k independentziaren aldeko botoa eman zuen. Errepublikak honen independentziarekin gauzak nahaspilatsuagoak geratu dira desagiten ari den Federazio jugoslaviarrean.

DONOSTIA

Eslovenia eta Kroaziaren atzetik hirugarren Errepublika independente bihurtu arren, adituek diote ez dutela beren independentziaz aske gozatuko, interes desberdinez inguraturik bait dago, Serbia, Bulgaria, Grezia eta Albaniaren artean.

Armada Federal jugoslaviarraren iritziz, nahikoak dira inguruko herriek Mazedoniaren jabe egiteko duten nahia, Errepublika honek bere independentziaz osoki ez gozatzeko.

Albaniak lurralde mazedoniarreko zati bat eskatzen du, bertoko gutxiengo albaniarra (biztanlegoaren % 30) bizi dena hain zuzen. Lurralde honetan izan da bestalde, independentziaren gogoak botorik gutxiena jaso duena, bertoko biztanleek ez bait dute uste independenteak izanda orain bizi duten egoera kaxkarra hobetuko denik.

Bulgaria izan da Mazedoniaren independentzia onartuko duela esan

Egunargiz ez zen Osijeken erasorik egon, eta bi goardia nazional hauek erostetarako egiteko astia izan zuten.

duen lehen Estatua. Bulgariarrek eta mazedoniarrek ia hizkuntza bera egiten dute, bariante txiki batzuren aldearekin. Sofiak orain arte Mazedoniako Errepublika Jugoslaviarra onartzen zuen, baina ez zituen mazedoniarrek bulgariarretatik bereizten. Adituen ustez, nazionalismo mazedoniar jugoslaviarrak Jugoslaviaren serbiarren nagusitasuna onartzen zuen «gaitzerdi bezala», Bulgariak bera ez irensteko, ez bait zizkion bere berezitasun etnikoak kontutan hartuko. Dena den, bulgariarren etniari lotuago sentitzen dira jugoslaviarrenari baino.

Jugoslaviaren egoera berria dela eta, Ante Markovic, Jugoslaviako

lehen ministro federala bere gabinetean aldaketak prestatzen hasi da.

GOBERNU JUGOSLAVIARRAREN ALDAKETAK

Esloveniak eta Kroaziak, eta orain Mazedoniak beren independentzia prozesuarekin jarraitzeko asmoa agertu dutenez, kartera batzuk aldatu behar dituela adierazi zuen lehen ministro jugoslaviarrak. Izan ere, Gobernuak erabat geldituta dago, bere ministroek ez bait dute beren errepubliken aurkako erabakirik hartu nahi.

Enfrentamenduak atzo egun argiz geratu egin ziren, igandean Armada Federalak eraso gogorak egin ondo-

✓ Mazedonia independente bihurtu arren, adituek diote ez dutela bere independentziaz aske gozatzeko.

ren. Stjepan Mesic, lehendakari federalaren mehatxuak eraginik izan dezake borroken etetea, baina dena den, gauean izan ohi dira erasorik gogorrenak. Mesicek gerra kontseiluarekin mehatxu egin zien Armada federaletako agintari nagusiei eraso gehiago egiteko aginduko balute.

Milan Martić.

Milizia serbiarren buruzagia atxilotu eta aske utzi zuten Bosnia Herzegovinan

BEOGRAD

Milan Martić, Kroaziako Krajina eskualdeko serbiarren altxamendua antolatu zuen liderra, atzo 12 ordu atxilotuta egon ondoren libre utzi zuten Bosnia Herzegovinako agintariek. Martić Bosanski Otok hirian atxilotu zuten, Bosnia Herzegovina eta Kroaziako muga ondoan. Izan ere, lurralde hau Bosnia Herzegovinan badago ere, serbiar asko bizi da bertan eta Krajinen barruan dago. Martić-ek altxamendua mugaren beste aldean antolatu zuen, Kroazian eta atxilotu zutenean zer egiten zuten ez zuten bertako iturriek jakitera eman.

Bertako kroaziarrek Martić atxilotuta zeramatenean autoa inguratu eta Unac ibaira botatzen saiatu ziren. Dena dela, atxiloteta jendearen haserretik ateratzeko egin zela ere esan zuten iturri ez ofizialek. Bosnia Herzegovinan serbiarrak % 31 dira eta adituek azaldu dutenez, errepublika honetan Martić-ek altxamendu bat antolatuko balu gerra zibila hedatze-ko arriskua handia legoke.

Bake Konferentzia dela eta

Jugoslaviari buruzko Bake Konferentziaren hasierak frogatu du Federazio honetako krisia uste baino konplexuagoa dela. Hagan hasitako konferentzia honek borroken etetea exigitzen du, baina orain arte egindako ahalegin guztiek porrot egin dute. Serbiako errepublika eta Armada Federala dira suetena izan dadin galera duten faktoreak. Serbia eta bere aliatuen jokaeraren aurrean, Europako Komunitateak behartu egin dituzte errepublika hauetako agintariak EK-k berak proposaturiko suetena sinatzera.

Baina honek ere ez du balio izan. Saiatu arren, diplomazia europarrak etengabe arazoekin egiten du topo. Serbiarrek hartutako lurralde bakoitzean beren Gobernuaren eratu dute eta exigitu dute hitzarmen guztiak agintari kroaziarrek sinatzea eta ez agintari lokalek. Hauek lurralde serbiar berrien onarpentzat hartu dituzte EKren ekintzak. Dena den, EK-k lortu du zenbait kasutan serbiarrek ere suetena sinatzea. Azkenengo gertakizunek frogatu egin dute Europaren partehartzea beranduegi iritsi dela edota ez dela eraginkorra izan.

Baina alde serbiarrak ere badu zeresanik Konferentzian. Milosevic lehendakari serbiarrak ez du inolako ahaleginik egingo EKren Bake Konferentzia desagiteko, alderantziz baizik, propaganda neurri gisa erabiltzen saiatuko bait da. Helburua munduari frogatzea da serbiarrak defendatu besterik ez direla egiten kroaziarrengandik, eta horregatik behar direla aldatu barne mugak.

EK-k aldioro eginiko mehatxuek, Serbiari zigor ekonomikoak ezartzeak eta Eslovenia eta Kroaziaren independentziak onartzeak, dirudienez eragina izan dute. Kroazia eta Esloveniaren independentzia ez onartzeak serbiarrek konstititutako lurralde negoziatzea baimentzen dio nazioarteko laguntzarekin.

Era berean, Eslovenia, edozein unetan joka dezakeen karta bihurtu da. Serbiak eta bere aliatuek eta agian Gobernu Federalak Eslovenia herri subirano onar dezakete. Kolpe hau ez du EK-k espero, baina gertatuko balitz, diplomazia europarrak bere presjibide bat galduko luke eta bere barne batasuna arriskuan gera liteke.

Almorabideen garaietara itzul daitezkeela esan du Polisarioak

DONOSTIA

Bachir Mustafa Sayed Polisario Fronteko liderrak esan zuenez, Saharako autodeterminazio erreferendumean Marokkok aurkeztutako zentsua onartzen bada almorabideen garaietara itzuliko ziren. Sayed-ek hitz gogorak izan zituen Marokoko Erregearentzat. Nazio Batuen Erakundeak (NBE) proposatutako zentsuari 50.000 botoemale gehitzea atzerapausu ikaragarria izango zela iragarri zuen.

Sayedek Sahararen egoera almorabideen inperioarekin konparatu zuen. XII mendean, almorabideek Marokko, Aljeria, Libia eta Espainiaren hegoaldea okupatu zuten, inperio musulmana ezarri. Sayedek esan zuenez, Marokkok aurkeztutako zerrendan azaltzen zirenek botoa emateko eskubidea bazuten, «ez dakit zergatik Tunizia, Aljeria edo Es-

painiako hegoaldekoek ezin izango zuket botorik eman».

Polisario Fronteko Kanpo Harremanetarako arduraduna izan zenak azaldu zuenez NBERen Segurtasun Kontseiluak arrazoiaren indarra inposatuko du eta bakearen logika ezarriko da.

Marokko eta Polisario Frontea bake akordio batera iristeko ados jarri zirenean, marokkiarrek 1974ean espainiarrek eginiko zentsua onartu zuten autodeterminazio erreferenduma egiteko. Gaur egun, ordea, Marokkok zentsu askoz handiago aurkeztu du eta saharaiarrak beldur dira Hassan II erregeak erreferendumaren kontra duen jarrerarekin.

Aljeriako komunikabide eta adituen artean nazioartean dagoen giroak Marokkoren posizioa ahultzen dutela azaltzen dute. Soviet Batasunaren desagertzea eta nazionalis-

✓ Sayed: «NBERen Segurtasun Kontseiluak arrazoiaren indarra inposatuko du eta bakearen logika ezarriko da».

moen berpizkundeak Polisario Frontearen tesiak indarberritu ditu. Sayed iritzi berekoa da eta Abdelatif Filali Marokkoko Atzerri ministroak EEBBetara eginiko bisitak jasan zuten porrota aurkeztu zuten frogamoduan. Aljerian esaten denez, Hassan II erregeak ez du aukera gehiegirik erreferendumean berak nahi duen botoemaleen lista ez bada erabiltzen. Irtenbide bakarra sinatutako akordioei jaramonik ez egitea eta okupazio militarra areagotzea lirateke.